

A 3

P. I. C. **PERSDIENST VAN DE GROEP VAN**
INTERNATIONALE COMMUNISTEN

Deze persdienst ver-
schijnt minstens één-
maal per maand.
Stuur ons uw vrijwillige
bijdrage.

DOELSTELLING:

De ontwikkeling van het
kapitalisme voert tot steeds
heviger crisissen, welke in
steeds grooter werkloosheid en
telkens diepere ontwrichting
van het productieapparaat hun
uitdrukking vinden, waardoor
miljoenen arbeiders buiten de
productie staan en aan de uit-
hongering zijn prijsgegeven.
De toenemende verarming en
de steeds groeiende onzekerheid

van bestaan dwingen de arbe-
dersklasse den strijd voor de
communistiche productiewijze
aan te binden. De groepen van
Internationale Communisten
wekken de arbeiders in dezen
strijd op, het beheer en de
leiding van productie en distri-
butie volgens algemeen gelden-
de, maatschappelijke regels
ZELF ter hand te nemen, om
zoo DE ASSOCIATE VAN
VRIJE EN GELIJKE PRODU-
CENTEN te verwezenlijken.
De groepen van Internatio-

nale Communisten zien den
wezenlijken vooruitgang der
arbeidersbeweging in de ont-
wikkeling van het zelfbewust
handelen der arbeiders in de
klassenstrijd. Daarom plaatsen
ze zich tegenover de leiders-
politiek van de parlementaire
partijen en van de vakbeweging
en stellen de leuze:
ALLE MACHT AAN DE
ARBEIDERSRADEN!
DE PRODUCTIE IN HAN-
DEN VAN DE BEDRIJFS-
ORGANISATIES!

ALLE MACHT AAN DE ARBEIDERSRADEN!
DE PRODUCTIE IN HANDEN DER BEDRIJFSORGANISATIE'S!

Negende Jaargang No: 19.
December 1936 No: 1.

Grondbeginselen der communistische productie en distributie.

In "Bilan", een tijdschrift uitgegeven door Fransche bolsjewiek-leninisten, is in een reeks artikelen een verkorte weergave en bespreking van het door de G.I.C. uitgegeven boek "Grondbeg. der comm. prod. en distr.", gebracht. Dit heeft er toe geleid, ook onzerzijds opnieuw de "Grondbeginselen" en de bepaalde zienswijze over het communisme die daarin is neergelegd, in het middelpunt van de discussies te brengen. We hebben hierbij gebruik gemaakt van de in "Bilan" verschenen verkorte weergave en nemen gedeelten er van over, die we hebben aangevuld met een uiterst beknopte weergave van de geheele inhoud. In een volgende P.I.C. brengen we dan de kritiek op onze opvattingen, die in aansluiting hierop in "Bilan" is verschenen, die o.a. ook het vraagstuk der "partijen" mede behandelt. -----

De Hollandsche Groep van Internationale Communisten heeft kortgeleden een tweede, herziene en vermeerderde uitgave van hun boek: "De grondslagen der communistische productie en distributie" uitgegeven. De groep van Intern. Comm. stamt van de strooming van het "arbeiders" linkcommunisme, dat zich ontwikkelde in de schoot van de K.P.D. in de loop van de eerste jaren van het bestaan van de Derde Internationale. De groepen die deze strooming vertegenwoordigen blijken de meest gevraagde gevolgtrekkingen te hebben gemaakt uit de kritiek die vroeger op de revolutionaire partij werd uitgeoefend, zooals zij werd verdedigd onder de ideologische overheersching van het bolsjewisme in de Comm. Intern. Tegenover de revolutionaire partij, een organisatievorm die is ontleend aan de bourgeoisie, stellen de Hollandsche Internationale Communisten de bedrijfsorganisaties en hun samenvatting de arbeidersraden. Het minste dat men van deze theorie zou kunnen zeggen is, dat zij niets aan duidelijkheid te wenschen overlaat. Maar het groote belang van het werk beperkt zich niet tot deze theorie, deze is in elk geval niet meer dan de grondslag. Het doel dat wordt beoogd is het onderzoek van de fundamentele beginselen waarop de productie en consumptie zullen moeten berusten, wanneer eens de arbeiders zich zullen hebben meester gemaakt van de productiemiddelen en wanneer zij trachten deze in werking te brengen, niet voor de uitbuiters, maar voor rekening van de gemeenschap.

Het probleem is opnieuw opgevat bij zijn oorsprong, d.w.z. doordat de socialisten ten behoeve van de klassenstrijd trachten er een oplossing voor te vinden. Vanzelfsprekend neemt de kritische analyse van het Russische experiment er een overheersende plaats in.

Het is mogelijk, dat een dergelijke poging bij sommigen een medelijdend lachje aan het adres van de auteurs van deze onderneming om de lippen brengt. Schijnt het inderdaad niet nutteloos om zich het hoofd te breken over sociale regelen die de arbeiders zullen moeten eerbiedigen wanneer eenmaal de revolutie zal zijn volvoerd, terwijl de arbeiders in 't geheel niet optrekken voor deze laatste strijd, maar stap voor stap het veroverde terrein prijs geven aan de triomfeerende reactie? Overigens, is over dit onderwerp reeds niet alles gezegd door het Congres van de Communistische Internationale? Moest men niet liever zoeken naar middelen die in staat zijn om een einde te maken aan de terugtocht van het proletariaat in plaats van zich op te houden met dergelijke geleerde dwaasheden? Zeer zeker, voor hen, voor wie de geheele wetenschap van de revolutie daarin bestaat: het heele ABC van de manoeuvres, die men door de massa's moet laten uitvoeren, te leeren kennen, moet een dergelijke onderneming bijzonder nutteloos schijnen.

Voor hen die meenen, dat de precisering van de doeleinden van de strijd één van de belangrijkste functies is van elke bevrijdingsbeweging en dat de vormen van deze strijd, zijn mechanisme en de wetten die hen beheerschen, slechts volledig aan het licht kunnen worden gebracht in de mate waarin de uiteindelijke doeleinden die moeten worden bereikt worden gepreciseerd, met andere woorden, dat de wetten van de revolutie zich in die mate ontplooiën als het bewustzijn van de arbeiders groeit, voor hen verschijnt de theoretische poging om exact te bepalen wat de diotatuur van het proletariaat zal zijn, als één van de meest dringende opgaven.

We zullen trachten een beoordeeling te geven van de wijze van uitbeelding en van de naar voren gebrachte oplossingen.

I. Het uitgangspunt.

De oorzaak van de uitbuiting van de arbeiders in het kapitalistische stelsel is daarin gelegen, dat de arbeider gescheiden is van de productiemiddelen. Aan de ééne kant hebben we de productiemiddelen, eigendom van de kapitalisten, aan de andere kant de arbeider, die beschikt over zijn arbeidskracht, maar die deze arbeidskracht niet direct voor productieve doeleinden kan aanwenden. Om dit te doen is hij gedwongen deze arbeidskracht te verkopen (tegen een loon) aan de eigenaar van de productiemiddelen, aan de kapitalist. Doordat hij de beschikking heeft over de productiemiddelen, heeft de kapitalist tevens de beschikking over de voortbrengselen van de productieve arbeid van de arbeider, die hij als prijs voor zijn arbeid slechts een deel van de opbrengst van zijn arbeid terug geeft, terwijl hij de rest voor zich behoudt. Het is dus doordat de productiemiddelen (werktuigen, machines, fabrieken, zoowel als grondstoffen) zich in handen der kapitalisten bevinden, dat er een economische onderwerping van de arbeidersklasse bestaat en dat, ondanks de zoo dikwijls geproclameerde politieke gelijkheid, er een rechteloze klasse blijft bestaan, uitgebuit en overheerscht. Wil de arbeidersklasse zich bevrijden, dan moet dus deze scheiding tusschen de arbeid en de productiemiddelen worden opgeheven. Men moet de productiemiddelen in handen stellen van hen die er mee werken, de arbeiders.

Toch is het nodig onmiddellijk op te merken, dat "een stelsel van gemeenschappelijk bezit van de productiemiddelen, dat aan de massa's niet ook het recht om over deze productiemiddelen te beschikken zou garandeeren, zijn doel volkomen zou missen."

Het is slechts het middel om de arbeiders de beschikking over de productiemiddelen en daardoor over het product van de maatschappelijke arbeid mogelijk te maken. Het is nodig op dit feit de nadruk te leggen. Een wijd verbreide misvatting bestaat daarin, dat men meent dat de opheffing van het private bezit aan productiemiddelen voor het proletariaat vanzelf moet leiden tot het verdwijnen van elke uitbuiting. Om de uitbuiting op te heffen is het nodig, dat het in gemeenschappelijk bezit brengen van de productiemiddelen gepaard gaat met het recht voor de arbeiders om over de productiemiddelen te beschikken en daardoor over de voortbrengselen van de arbeid. Daardoor alleen wordt het mogelijk te spreken van de opheffing van de lonarbeid. De noodzakelijke voorwaarde om de gemeenschappelijke beschikking over het productieapparaat te houden is, dat de productie moet verloopen volgens algemeen geldende regels, die kunnen worden aangewend op elke vorm van maatschappelijke arbeid. Zoo alleen is het mogelijk gemeenschappelijk te handelen en te besluiten. Alleen op deze wijze is het mogelijk de grondslag te leggen voor de "associatie van vrije en gelijke producenten". Een dergelijke revolutie kan slechts worden volbracht door de arbeidersklasse, georganiseerd op de grondslag van de bedrijfsorganisaties en hun samenvatting de arbeidersraden.

II. Hoe de sociaal-democratie het Marxisme "herziet".

Het Marxisme ziet de vermaatschappelijking van de arbeid in het feit, dat de "warenproductie" de meest verbreide productievorm is geworden. Het aantal producenten (ook in de landbouw), dat voor de markt werkt, groeit steeds meer. Iedereen produceert waren die hij niet zelf verbruikt. Men werkt dus niet voor zichzelf, maar voor anderen, of beter gezegd, men werkt voor de maatschappij.

Dit, en niets meer, is de "vermaatschappelijking van de arbeid", zóals dit onder het kapitalisme ontstaat. Dit, en niets anders, is de "rijp"-making van de maatschappij voor het communisme.

Het Kapitalisme organiseert deze vermaatschappelijke arbeid in de vorm van trusts, kartels en syndicaten. Deze trustvorming nu hebben de Sociaal-democraten (en de Hollandsche G.I.C. beschouwt de Bolsjewiki als een radicale twijg van de sociaal-democratie) aangezien voor de "vermaatschappelijking van de arbeid".

Deze verwarring vinden we terug in de opvattingen der soc. dem. over de productie in het communisme. De verticale trust werd de ideale vorm van deze productie. Lenin drukte zich als volgt uit: "De geheele economie georganiseerd naar het voorbeeld van de post..., dat is onze eerste taak". (Staat en Revolutie) Hij kwam op dit punt overeen met Parvus, Hilferding en anderen die de socialistische productie als het eindresultaat van de ontwikkeling die naar algemeene vertrusting dreef, beschouwden, waarbij het voldoende zou wezen, als men de kapitalistische leiding kon omstooten en er een socialistische voor in de plaats stellen, - hetgeen men meende dat moest gebeuren doordat de getrusteerde productie onder controle van het parlement (de reformisten) of van de proletarische staat, zóals die door een partij wordt gevormd (de bolsjewiki) wordt geplaatst.

Dat zou de productie veranderen in een organisme dat voor rekening van de gemeenschap werkt.

Hoewel Marx zich niet heeft opgehouden met het beschrijven der communistische productie, is het bekend, dat hij de reglementering van de productie beschouwde "niet als een functie van de staat, maar als iets dat moet worden verwezenlijkt door het verband tusschen de vrije associaties en de socialistische maatschappij". De reformist Cunow meende, dat Marx dit aan de liberaal-anarchistische stroomingen van zijn tijd had ontleend. Volgens Marx zouden het beheer van de productie en van de distributie vallen aan de producenten en consumenten zelf (zonder bemiddeling van de staat).

Het was overigens op dat standpunt dat de sociaal-democratie omstreeks 1880 - '90 zich plaatste. Eerst later, omstreeks 1900, werd dit standpunt onder invloed van de strijd voor de hervormingen gewijzigd en verscheen de "nationalisatie" van de productiemiddelen op het socialistisch program. ---

Uitvoerig wordt dan ingegaan op de wijze waarop men in de russische revolutie dit beeld heeft trachten te verwerkelijken. Men dacht het kapitalisme en de uitbuiting op te heffen door productie en distributie door de staat te laten leiden. Deze zou, naar door de statistiek verkregen gegevens, planmatig produceeren, zonder maatstaf om de waarde der producten te berekenen, dus zonder rekenenheid.

De moeilijke omstandigheden waaronder het russische staatsbedrijf zich moest ontwikkelen, werkten deze opvatting als het ware in de hand. Bij de algehele ontredde van het economische leven als gevolg van de voortdurende burgeroorlog, was men genoodzaakt aldoor meer papiergeld in omloop te brengen, waardoor de waarde van de roebel met groote snelheid naar beneden ging, totdat deze maatstaf nagenoeg geheel verdwenen was. Zou werd ook hier uit de nood een deugd gemaakt en ten slotte doelbewust op de vernietiging van deze maatstaf aangestuurd. (zie memorandum van het russische Finanzcommissariat op het derde congres van de IIIe Intern.)

Echter, de plannen voor de productie stonden op de basis van de roebel. Om deze plannen niet enkel een papieren leven te laten leiden, moest de roebel op een vaste waarde gesteld worden. In 1921 werd de roebel waarde vast en kon nu als rekenenheid gebruikt worden.

III. De rekenenheid in het Communisme.

Het werkelijke vraagstuk van het communisme is dus, de scheiding, die bestaat tusschen de arbeider en de maatschappelijke productie, te laten verdwijnen. Niet de één of andere Opperste Economische Raad, maar de arbeiders zelf moeten, met behulp van hun bedrijfsorganisaties, kunnen beschikken over het product van hun arbeid. Zoals de moderne techniek de verschillende bedrijven van elkaar afhankelijk maakt, moet de revolutie tot resultaat hebben, hen met elkaar te doen samensmelten, maar dat kan zij slechts door middel van één algemeene economische wet, die toepasselijk is op de geheele productie. Dan pas komt de vraag aan de orde, welke bedrijven precies moeten worden samengevoegd in een organisatorisch verband, zoodat ze zoodoortig mogelijk kunnen samenwerken.

De maatstaf voor de arbeid van iedere arbeider afzonderlijk is het arbeidsuur. Evenzoo moet de maatstaf voor het meten van de hoeveelheid

arbeid die in het één of ander product steekt, de gemiddelde productie-tijd zijn, die het voorwerp noodig heeft om vervaardigd te worden. Deze maatstaf kan gebruikt worden om de geheele rijkdom, waarover de gemeenschap beschikt, vast te stellen, tevens om de verhoudingen van de verschillende bedrijven onder elkaar te regelen, en tenslotte om het gedeelte van deze rijkdommen, dat terugkomt bij iedere producent te bepalen. De rekenenheid in het communisme is dus de gemiddelde productie-tijd, dat is het gemiddelde aantal arbeidsuren dat noodig is voor de vervaardiging van een product.

Zoo beschouwden Marx en Engels het overigens ook. En in tegenstelling met wat sommigen zich voorstellen is deze manier van verrekening niet alleen toepasselijk op de communistische gemeenschap, die een zeer hoog peil van ontwikkeling heeft bereikt, maar is toepasselijk op elke communistische gemeenschap, dus vanaf het moment, dat de arbeiders de productiemiddelen in in gemeenschapsbezit hebben gebracht.

IV. De communistische productie.

Voor alles is het noodzakelijk uit te leggen, waarom er in de communistische economie niet gesproken wordt van ruil en waarde.

Goederen ruilen kan men enkel als men ze bezit. Ruilen is dan ook een goederen-beweging op grondslag van het privaatsbezit. Ook in het communisme gaan de goederen van het eene bedrijf naar het andere, totdat ze voltooid zijn, en dan in de gemeenschap gaan om verbruikt te worden. Daar het privaatsbezit echter verdwenen is in het communisme, is het beter te spreken van het doorgeven der goederen.

Onder het kapitalisme spreekt men van de waarde der producten. Echter de arbeider ruilt daar zijn waarde, dat is zijn arbeidskracht tegen een loon, dus tegen een hoeveelheid producten. In het communisme komt de arbeidskracht niet meer in het privaatsbezit van de kapitalist, daar wordt geen arbeidskracht meer geruild. Daarom is het beter een nieuw woord te gebruiken en te spreken van de productietijd der goederen.

In het communisme worden dus goederen doorgegeven op grondslag van hun productietijd.

Elk bedrijf berekent het aantal arbeidsuren, die in haar vaste productie-middelen (gebouwen, machines) steken. Zij berekent tevens de hoeveelheid arbeidsuren, die de circuleerende productie-middelen vertegenwoordigen. Tenslotte boekt zij de levende arbeid die zij er aan toevoegt. Telt men dan het aantal arbeidsuren op, dat steekt in vaste en circuleerende productie-middelen, die in een bepaalde tijdsruimte verbruikt zijn, en voegt men daar nog bij het aantal direct besteede arbeidsuren in dat tijdvak, dan komt men zoodoortig tot de totale productietijd van de producten, die in die tijd vervaardigd zijn. Het zou er dus als volgt voor een schoenfabriek uit kunnen zien:

P (gebouwen, enz.) plus G (grondstoffen) plus A (arbeidskracht) is productietijd.
Nomen we nu voor de duidelijkheid getallen, dan krijgen we bijvoorbeeld:

P (1250 uur) plus G (61.250 uur) plus A (62.500 uur) is productietijd (125.000 uur)
Heeft nu deze schoenfabriek bijvoorbeeld 40.000 paar schoenen gemaakt in die tijd, dan is de productietijd voor één paar schoenen gemiddeld 3,125 arb.uur.

Alle bedrijven, zelfs de transportbedrijven en administratieve lichamen, die "geen producten leveren" maar "diensten" verrichten, kunnen op deze wijze berekenen wat hun bedrijf, hun dienst aan de gemeenschap kost. Ook voor het totale bedrijfsleven kan deze formule gebruikt worden. Dan zouden we dus bijvoorbeeld krijgen: (de index t wil zeggen: totaal)

P.t. plus G.t. plus A.t. is totale productie-tijd.
108 miljoen " 650 miljoen " 650 miljoen " 1408 mill. arbeidsuren.

In de geheele producten-massa zit dan dus 1408 miljoen arbeidsuren. Deze producten-massa moet nu zijn weg vinden. Wil men dan een nieuw productie-tijdvak beginnen (waarin men de productie op dezelfde voet zou willen voortzetten), dan moet alles weer aangevuld worden, wat in het voorgaande tijdvak verbruikt werd of verloren ging.

Dus moet men de slijtage aan productiemiddelen weer herstellen; dat is dan voor 108 miljoen arbeidsuren. Verder moet men opnieuw grondstoffen hebben, wat dus weer voor 650 miljoen arbeidsuren is. Nu blijven nog in totaal 650 miljoen arbeidsuren aan producten over. Deze dienen dus voor het verbruik der arbeiders. Zoodat ook hun arbeidskracht hersteld wordt.

Na deze verdeling kan dus het heele bedrijfsleven weer zijn gang gaan.

Hier moet echter nog iets gezegd worden over de verdeling der verbruiksartikelen. Men zou b.v. best ongeschoolde, geschoolde en intellectuele arbeid verschillend kunnen "waardeeren". Men zou b.v. een ongeschoolde 3/4 uur aan productie kunnen geven voor één uur arbeid, de geschoolde juist één uur en de intellectuele arbeider 1 1/2 uur. Voedingsspecialisten zouden dan kunnen vaststellen hoe groot het "minimum-inkomen" van een ongeschoolde arbeider mag zijn.

Verskillende socialistische economen vonden dergelijke loonsverschillen noodzakelijk, want "men kan voor licht en aangenaam werk niet hetzelfde loon betalen als voor zware, ongezonde arbeid" (Kautsky). Het is nodig hier vast te stellen, dat dergelijke loonsverschillen geen einde zouden maken aan de strijd om verbeteringen der arbeidsvoorwaarden in het communisme.

Deze opvatting vindt haar oorsprong in de toestand onder het kapitalisme, waar de kosten om van een kind een ongeschoolde arbeider te maken geringer zijn, dan om van dat kind een geschoolde arbeider te maken. De ongeschoolden reproduceeren dan ongeschoolden, de geschoolden reproduceeren geschoolden, enz.

Onder het communisme kan het bezoeken van onderwijsinrichtingen niet gebonden zijn aan de portemonnaie van papa, maar enkel aan de geestelijke eigenschappen van het kind. Het heeft dus geen enkele zin verschil in loon onder het communisme te handhaven.

V. De gemiddelde productie-tijd, grondslag der productie.

In zijn werk "De proletarische revolutie en haar program" bewijst Kautsky dat de productie in de socialistische maatschappij niet kan georganiseerd worden, zonder de kosten van de producten nauwkeurig te

berekenen. Daaruit trekt hij dan de conclusie, dat het geld moet dienen als rekenéénheid in de boekhouding en in het ruilverkeer.

Echter zou men zich kunnen indenken, meent hij, "dat iedere arbeider voor ieder arbeidsuur, dat hij gewerkt heeft, een bewijs krijgt: hier-voor krijgt hij recht op het product van een arbeidsuur. Voor ieder product zou dan berekend moeten worden hoeveel arbeid het gekost heeft" (blz. 318). Kautsky meent echter dat dit in de praktijk niet uitvoerbaar is. Omdat het, zelfs met het meest volmaakte statistische apparaat, een onmogelijke arbeid zou zijn, om van ieder product de productie-tijd te berekenen. En indien men dit dan berekend zou hebben, zou men weer van voren af aan moeten beginnen, omdat door technische veranderingen, enz., de berekeningen dan al niet meer zouden kloppen.

Echter, reeds onder het kapitalisme moeten de kartelmagnaten (om de rationaliteit te kunnen nagaan), nauwkeurig weten hoeveel hen in ieder bedrijf, in iedere machine elke deelarbeid aan het product kost.

Dit geeft een kijk op de manier waarop de arbeiders in hun bedrijfsorganisaties, de productietijd van de goederen kunnen berekenen. Niet de productieformule: P plus G plus A is productietijd, kunnen de arbeiders van ieder bedrijf nauwkeurig uitrekenen hoeveel arbeidsuren er aan "hun" product besteed werd. Als dan het laatste bedrijf, tenslotte haar eindproduct klaar heeft voor het verbruik, dan weet deze laatste bedrijfsorganisatie meteen hoeveel arbeidsuren er in dat product steken; berekend vanaf het begin tot volledig eindproduct, transport enz., inbegrepen.

De berekening bouwt zich zelf dus op, terwijl het product steeds verder wordt vervaardigd. De berekening ligt dan net zoo duidelijk in de handen der arbeiders zelf, als het vervaardigen der producten.

Niet echter alle bedrijven werken even productief, d.w.z. tegen de zelfde productietijd. Door betere machines, gunstiger ligging, enz., kan het, dat bijvoorbeeld de ééne schoenfabriek tegen gemiddeld 3,125 arbeidsuur een paar schoenen kan fabriceren, terwijl een andere fabriek daarvoor 3,5 uur en weer een ander 3 uur per paar nodig heeft. Het gaat er nu om te berekenen hoeveel alle schoenen gemiddeld kosten. Tegen die productietijd, de maatschappelijk gemiddelde productietijd van een paar schoenen, gaan ze dan alle in de consumptie.

De berekening zou ongeveer hierop neerkomen: Bedrijf nr. 1 produceert 40.000 paar schoenen à 3,125 uur is 125.000 uren.
Bedr. nr. 2 produceert 65.000 p. sch. à 3 1/2 u. = 227.500 " " " " " "
Bedr. nr. 3 produceert 100.000 p. sch. à 3 u. = 300.000 " " " " " "
In de gehele branche dus 205.000 p. sch. bevattende 652.500 arbeidsuren.
Dat zou per paar zijn 652.500 : 205.000 = 3,18 arbeidsuur.

Het is duidelijk, dat voor dergelijke berekeningen een boekhoudkundige verbinding tusschen de verschillende bedrijven nodig is. Anders is het onmogelijk planmatig te produceeren, op grondslag van de gemiddelde productietijd.

Een voor uitgang in de techniek, zoodat er sneller geproduceerd kan worden, wordt geboekt, en als het product in de consumptie gaat is het éénvoudig "goedkoop".

VI. De gemiddelde productie-tijd grondslag der consumptie.

Varga, de vroegere volkscommissaris van Sovjet-Hongarije, heeft in zijn boek "De economische problemen van de proletarische dictatuur", zijn ervaringen uiteengezet. Door de revolutie kwam de productie en de regeling der consumptie in handen van de staat. Hij meent, dat een gelijkmatige verdeling van de producten het meest rechtvaardig is. Deze verdeling zou dan zonder rekenenheid, in natura moeten geschieden. Maar "daar voorloopig nog geldprijzen en geldloonen bestaan", moeten we ons bezig houden met "het vaststellen van de prijzen door de staat".

Maar hoe hoog moeten deze prijzen vastgesteld worden? Deze prijzen moeten hoger zijn dan wat de producten aan de staat kosten; anders zou er immers niets over zijn voor soldaten, beambten, onderwijzers, enz. En ook zou er dan niets beschikbaar zijn voor het uitbreiden der productie, wat toch zeer noodig is.

In de praktijk kwam men aan de bedragen door een indirecte belasting op de verschillende producten te leggen. Zoo wil Varga bijv. op brood en suiker, die voor de arbeiders van groot belang zijn, weinig belasting leggen. Hij verklaart echter zelf, dat dit van weinig beteekenis is, omdat de ontzaglijke bedragen die de staat verslindt toch van de arbeidersmassa's moet komen.

Het is duidelijk dat door deze prijzenpolitiek de arbeider niet kan nagaan of hij ontvangt wat hem toekomt. Er is geen direct verband tussen zijn arbeid en de producten die hij ontvangt. Alle prijzen worden vastgesteld in "hogere regionen".

Maar ook is het duidelijk, dat hier onherroepelijk weer een machtsstrijd moet ontstaan om de regeeringsposten. Immers op deze posten wordt over de prijzen der producten beslist! Als we verder weten dat door dezelfde mensen de loonen vastgesteld worden, dan krijgen we een duidelijk, hoe-wel niet volledig, beeld der verslaving.

De eenige oplossing ligt hierin, dat de arbeider voor ieder uur dat hij werkt, ook een arbeidsuur aan producten ontvangt.

Wat betreft de sociale onkosten, ook deze moeten berekend worden; en gelijk door de geheele arbeidersklasse gedragen worden, doordat hen allen een gelijk deel van hun recht op producten wordt afgetrokken. Deze oplossing is de eenige, die doorzien kan worden, en daarmee ook de eenige, waardoor de arbeidersklasse haar beschikkingsrecht over de producten kan behouden.

Hoe deze berekening der sociale onkosten en deze aftrek kan plaatsvinden, zullen we verderop zien.

VII. De openbare bedrijven.

Behalve de gewone bedrijven, die producten vervaardigen, zijn er ook bedrijven noodig, die geen producten afleveren. Dat zijn bijv.: de bedrijfsorganisaties voor de boekhouding, ziekenzorg, het onderwijs, parken, enz. Zij leveren geen producten, maar verrichten een dienst voor de gemeenschap. Zonder de diensten van deze openbare bedrijven kan de samenleving niet functioneeren.

Van deze diensten kan iedereen gebruik maken. Het is niet noodig of niet mogelijk om de arbeiders voor deze diensten in arbeidsgeld te laten betalen.

Hier kan dus iedereen "gratis" en naar behoeften nemen. Het eigenaardige is nu, dat deze openbare bedrijven wel machines, grondstoffen en direct besteede arbeidsuren verbruiken, maar geen producten teruggeven. De kosten van deze bedrijven moeten nu op alle arbeiders verhaald worden. Maar hoe? Soms door prijzenpolitiek? We hebben gezien, dat de eenige weg is: allen een gelijk deel van hun recht op producten aftrekken. Maar dan moeten we weten hoeveel er afgetrokken moet worden. We moeten dus eerst al deze sociale onkosten kunnen berekenen.

Ook hierbij komt weer de bekende productie-formule te pas. Immers als we het aantal arbeidsuren, dat in deze bedrijven, in de verbruikte machines en grondstoffen steekt bijtellen, en daarbij voegen het aantal direct besteede arbeidsuren, dan hebben we het aantal arbeidsuren dat ons deze bedrijven tesamen kosten.

Dat zou dan bijv. over een bepaald tijdvak kunnen zijn: (de index o. beteekent: openbare bedrijven)

P.o en G.o en A.o is arbeidsuren der "diensten".
8 mill. en 50 mill. en 50 mill. is 108 miljoen arbeidsuren.

Deze 108 miljoen arbeidsuren moeten dus door alle arbeiders in gelijke mate gedragen worden.

Zoals we -in hoofdstuk IV- verondersteld hadden, zouden alle arbeiders in een bepaald tijdvak -laten we zeggen in hetzelfde- 650 miljoen arbeidsuren verricht hebben. Dus moest er ook 650 mill. arb. uren aan producten voor het verbruik van alle arbeiders zijn. Van deze 650 miljoen moeten er dus nog 108 miljoen af. Er blijft dus voor alle arbeiders over 542 mill. arb. uren aan producten. Ieder kan dan dus $\frac{542}{650} = 0,83$ deel van zijn verrichte arbeid, in arbeidsgeld uitbetaald krijgen. En de rest dan? Die krijgt hij in de vorm van ziekenhuizen, parken, enz.

Met deze regeling is iedere "toewijzing" overbodig geworden. Alles is nauwkeurig bepaald door de productie zelf.

Hier moet echter nog de groei in het communisme besproken worden. Onder deze groei wordt verstaan, dat steeds meer bedrijven "gratis" gaan werken, dus openbare bedrijven worden. Als een bepaald bedrijf goed werkt, is hier geen bezwaar tegen. Enkel dat gedoelte, dat de arbeiders in arbeidsgeld ontvangen wordt zoo steeds kleiner.

Zoo zou men dus geleidelijk aan in het voldragen communisme kunnen komen, waar het "nemen naar behoeften" werkelijkheid is geworden. De weg orheen is duidelijk afgebakend. Of in de praktijk alle bedrijven tot openbare bedrijven kunnen worden, is een vraag van de praktijk en van niet zoo wezonlijke beteekenis.

Ook kunnen de arbeiders van verschillende districten, het communisme met verschillende snelheid doorvoeren. Zoo kunnen de arbeiders van een bepaald district besluiten om meer loezalen te openen. Dat kan zonder bezwaar gebeuren. Immers de arbeiders van dit district kunnen dan zooveel minder ontvangen aan arbeidsgeld, dat de kosten van deze loezalen er uit zijn.

VIII. Boekhouding als samenvatting.

Een boekhouding is een nauwkeurige beschrijving van hetgeen er in een bedrijf omgaat. Ze wil dus een overzicht op papier geven. Als we nu beschrijven, wat er in een bedrijf onder het communisme gebeurt, krijgen we on-gevoer :

Uit de gemeenschap opgenomen:	In de gemeenschap doorgegeven :
zooveel productie-middelen	!
zooveel grondstoffen	!
zooveel verbruiksgeld (voor de consumptie)	! zooveel afgeleverde producten.

Als nu een bedrijf haar producten doorgeeft aan een volgend bedrijf, hoe moet men dit dan verrekenen? Het zou kunnen door betaling in arbeidsgeld. Toch lijkt de oplossing van alles enkel "overboeken" juist.

We zouden dus een soort "girokantoor" krijgen, waar dan een overzicht ontstaat over alles wat er in het geheele communistische bedrijfsleven gebeurt. Uit deze boekhouding zou door vergelijking van getallen blijken, hoeveel de productie-tijden van de verschillende bedrijven uiteenloopen. Als nu de productietijd van een paar schoenen bij de eene schoenfabriek veel hoger ligt dan bij de ander, dan kan de bedrijfsorganisatie van deze schoenfabriek ter verantwoording geroepen worden.

Hiermee zijn we aan de taak van de communistische boekhouding toegekomen: een verantwoording van ieder bedrijf over zijn beheer over de maatschappelijke goederen.

Deze boekhouding is geen spitsvondige ontdekking, doch ze ontstaat noodzakelijk en "vanzelf" doordat van elke soort producten de gemiddelde productie-tijd berekend moet worden uit de verschillende productie-tijden der verschillende bedrijven.

De bedrijfsorganisatie van de boekhouding heeft slechts in één bedrijf iets te beslissen: in haar eigen. Als zij aanmerkingen op het beheer van andere bedrijfsorganisaties heeft, kan ze dit als alle andere doen op een Radencongres.

IX. De opheffing van de markt.

De markt is de plaats, waar de bezitters van producten elkaar ontmoeten, om hun waren te ruilen. Deze markt moest volgens de opvattingen van Marx in het communisme verdwijnen.

De bolsjewiki met hun idee van verticale-trust-communisme, hebben in de eerste jaren de markt willen opheffen. Dat dit niet gelukte, kan door de voorstanders van deze "opheffing der markt" geweten worden aan de ongunstige omstandigheden als burgeroorlog en slechte graanlevering door de boeren. Daarom bespreken we hier enkel hun theorie.

De Opperste Economische Raad moest vaststellen hoeveel brood, vleesch, suiker, textielwaren, enz., nodig waren om de behoeften der bevolking te bevredigen. De O.E.R. had ook een overzicht over de productie-krachten. Zoo zou dan, door een nauwkeurige productie- en verbruikstatistiek, de O.E.R. weten wat er geproduceerd kon worden en hoe dit verdeeld moest worden in "natura". Daarmee kon de markt verdwijnen. Wilde deze statistieken goed kloppen, dan moest de leiding van het heele bedrijfsleven in handen van de O.E.R. liggen. Echter, dan moet de O.E.R. ook zonder meer de beschikking over de arbeidskracht, dus over het mensonmateriaal hebben. Trotsky, toen voorzitter van het hoofdcmité voor arbeidsplicht, meende dat: Als we ernstig van een planmatige productie willen spreken, als de arbeidskracht in overeenstemming met het productieplan in een gegeven ontwikkelingsstadium verdeeld moet worden, mag de

arbeidersklasse geen Nomadenleven leiden. Ze moet, net als de soldaten, vertransporteerd, verdeeld, afgecommandeerd worden." (Russ. Korr. '20, nr. 10, blz. 12) Duidelijk is hier, dat iedere stap in de richting van verzorging in natura een stap verder in de richting van de volkomen verslaving betekent. Hier is de dictatuur van het proletariaat verworpen tot een dictatuur over het proletariaat.

Een ander bezwaar tegen deze statistieken is, dat ze nooit de eigenaardige behoeften van iedere arbeider kunnen weergeven. Men komt al niet veel verder dan éénheidsbrood, een éénheids-confectiepakje, enz. Bovendien veranderen de behoeften voortdurend, wat nooit door een statistiek met haar starheid ondervangen kan worden.

Burgerlijke critici vonden in deze "opheffing der markt" een dankbaar onderwerp. Hun markt deed het nog altijd beter. Daar werden de behoeften spelenderwijs op de productie aangepast, door vraag en aanbod. Immers stijgt de vraag naar een bepaald product, dan stijgt de prijs. Onmiddellijk wordt dan de productie in dat artikel vergroot. Wordt de vraag geringer, dan dalen de prijzen, en de productie wordt dan beperkt. Nu is dit "aanpassen aan behoeften" alleen waar in kapitalistische zin. Immers hoe de productie ook vergroot wordt, en hoe de behoeften der arbeiders ook groeien, nooit krijgt de arbeider meer dan een loon dat schommelt om de waarde van zijn arbeidskracht. Het kapitalisme kent wel de waarde der arbeidskracht, dat is ongeveer de hoogte van het loon, maar kent niet de behoeften der arbeiders. Er is onder het kapitalisme dus ook geheel geen aanpassing aan behoeften.

Deze burgerlijke critiek kunnen we dan ook veilig terzijde leggen. Maar de theorie van de bolsjewiki? Dat kan onze oplossing niet zijn, trouwens het is ook niet de marxistische oplossing.

De markt is de plaats, waar de bezitters van producten elkaar ontmoeten om hun waren te ruilen. Goederenbeweging vindt in het communisme ook plaats, daarin kan dus het opheffen van de markt niet zitten. Maar er gebeurt op de markt meer; men ruilt er goederen, die in privébezit zijn! Daarom moet in het communisme, waar het privébezit verdwijnt, ook noodzakelijk de markt verdwijnen. De markt verdwijnt:

"omdat onder de veranderde omstandigheden niemand iets geven kan, behalve zijn arbeid en omdat anderzijds niets in het eigendom van enkelingen over kan gaan, behalve individuele consumptiegoederen". (Marx - "Randglossen" - blz. 25).

Zoals gezien blijft de goederenbeweging. De goederen worden doorgegeven op grondslag der productietijd. Als deze producten klaar zijn, komen ze in coöperaties, waar ze tegen arbeidsgeld in handen der consumenten komen. Hier schijnt het dat de markt is blijven bestaan. Toch is dit niet zoo, het privébezit is verdwenen, en daarmee ook de oude wetten van vraag en aanbod.

Maar hoe moet nu, als de markt verdwenen is, de productie naar de behoeften geregeld worden? Zoals er dan een "associatie van vrije en gelijke producenten" bestaat, kan er ook een "associatie van vrije en gelijke consumenten" ontstaan. De consumenten kunnen zich in coöperaties aansluiten. In deze coöperaties kunnen alle individuele wensen naar voren komen, en hier tevens samengevat worden. Deze coöperaties worden direct met de bedrijfsorganisaties, dus met de productie verbonden. Zoo worden de behoeften direct, en samengevat, op de productie overgedragen.

X. Het uitbreiden der productie.

Tot nu toe hebben we het vraagstuk van de uitbreiding der bedrijven verwaarloosd. Wel hebben we de slijtage aan machines, enz. berekend, maar hebben in de berekeningen nooit méér uitgetrokken, dan noodig was om de productie op dezelfde voet voort te zetten. Toch zal uitbreiding zeer noodzakelijk zijn, en zijn er aardige moeilijkheden mee brengen.

We zullen hier nog even de productiefórmule voor het totale bedrijfsleven neerzetten :

P.t plus G.t plus A.t is totale productie-tijd.
108 miljoen plus 650 miljoen plus 650 miljoen is 1408 miljoen arb.u.

Er zijn dus (108 en 650) 758 miljoen arbeidsuren noodzakelijk voor herstel der productie. Terwijl er 650 miljoen arbeidsuren voor de consumptie beschikbaar zijn.

Maar dan is er niets meer over voor uitbreiding ! Willen we toch uitbreiden, dan kan dit alleen ten koste van de consumptie der arbeiders. Daarom zal ook de snelheid waarmee uitgebreid wordt, zeker een belangrijk punt van bespreking vormen in het communisme.

Zou ieder bedrijf kunnen uitbreiden zoveel als het maar nodig achtte, dan zou het kunnen gebeuren, dat sommige bedrijven daardoor niet konden uitbreiden, óf dat de consumptie voor de arbeiders te gering werd. Het is nodig regels te vinden die voor alle bedrijven gelden, om dit te voorkomen. Deze algemeene geldende regel kan bijv. bestaan in het besluit van een Algemeen Radencongres, om elk bedrijf het recht te geven op 10 % uitbreiding. Elk bedrijf kan dan een hoeveelheid materialen gelijk aan 10 % van haar productiemiddelen en grondstoffen uit de gemeenschap trekken voor haar uitbreiding zonder dat er storingen ontstaan.

Herinneren we ons de productiefórmule van onze reeds overbeken-
de schoenfabriek: P. en G. en A. is productietijd.

1250 en 61.250 en 62.500 is 125.000 arbeidsuren.
Deze schoenfabriek zou dan in dit geval met 10 % van (1250 plus 61.250 arb. uren is 62.500 arb.uren, dus met 6250 arb.uren aan materialen kunnen uitbreiden.

Nu kan het gebeuren, dat er bedrijven zijn, die méér dan 10 % uitbreiding nodig hebben, terwijl er andere zijn, die met minder ruim voldoende hebben. Deze laatste bedrijven kunnen zonder bezwaar hun recht aan andere bedrijven overdoen. Hoofdzaak is, dat er in het totaal niet boven de vastgestelde norm wordt uitgebreid.

Wat de bedrijven betreft is de zaak nu in orde, maar hoe moeten deze uitbreidingen op de consumptie der arbeiders verhaald worden ? Ook hier liggen weer mogelijkheden voor prijzenpolitiek, die natuurlijk afgewogen moeten worden. De eenige "doorzichtige" oplossing is weer die van de aftrek.

In onze veronderstelde totale productie (zie in het eerste gedeelte van dit hoofdstuk) werd voor 758 miljoen arbeidsuren aan materialen besteed voor het herstel van productiemiddelen en grondstoffen. Zouden nu alle bedrijven van hun recht gebruik maken, dan zouden zo dus 75,8 mill. arb.uren gebruiken voor uitbreiding. Deze 75,8 miljoen arbeidsuren moeten nu verkregen worden door directe aftrek van de consumptie. De totale consumptie was 650 miljoen arbeidsuren. Iedere arbeider moet dus 75,8 is 0,12 deel van zijn arbeidsgeld missen voor de uitbreiding der productie.
650

Hij ontving door de aftrek voor de openbare bedrijven, reeds nog 0,83 gedeelte, nu nog 0,83 - 0,12 is 0,71 gedeelte van zijn arbeidsgeld.

XI. Contrôle op het bedrijfsleven.

In de praktijk van de Russische revolutie ontstonden arbeidersraden, die de kapitalisten contróleerden, en zelfs vaak directeuren en ambtenaren ontsloegen. De bolsjewiki namen hun leuzen over en wilden na het aan de macht komen, deze raden handhaven. Bij het decreet van 14 Nov. 1917 werd hun macht afgepaald. De oude specialisten en bezitters, die op hun posten gehandhaafd moesten worden, weigerden onder deze contróle te werken. Sabotage der productie, bedrijfssluiting, enz. waren het gevolg. De bolsjewiki moesten nu de arbeiderscontróle onschadelijk maken. Deze arbeiderscontróle kon door het geringe en zwakke proletariaat trouwens niet gehandhaafd blijven. Deze arbeidersraden werden o.a. tot onderdeelen van de vakverenigingen gemaakt, en daarmee werd hun zelfstandigheid beknót.

In het communisme is ieder bedrijf een rechtséénheid, en dus verantwoording schuldig aan de samenleving. De gemiddelde productietijd van ieder bedrijf is de onverbiddele contróle, die precies laat zien hoe voordeelig elk bedrijf werkt. Mochten er berekeningen fout zijn, dan moeten er noodzakelijk ergens goederen te kort of te veel komen.

Het is dus geen contróle door personen of leidende instanties, maar een contróle door de gang der productie zelf, en haar afspiegeling in de boekhouding.

XII. Het boerenbedrijf en het communisme.

Volgens de economen, die de vertrusting aanzien voor de vermaatschappelijking van de arbeid, ontwikkelt het boerenbedrijf zich slechts langzaam naar deze vermaatschappelijking. Immers de middel- en kleinboerenbedrijven handhaven zich nog best. Bezien we echter het produceeren van waren voor de markt, dus voor anderen, als vermaatschappelijking der arbeid, dan is dit totaal anders. Daar de boer steeds meer geld nodig had om zijn verplichtingen (hypotheken, belastingen) te voldoen, en tevens om kunstmesten, enz. te kopen, moest hij steeds meer producten op de markt gooien. Veel bedrijven gingen over tot produceeren van slechts enkele producten óf tot het houden van haast enkel veestapels. Deze bedrijven werken heelemaal voor de markt. Door deze ontwikkeling is het boerenland even afhankelijk van de stad, als de stad van het boerenland. Daarom zullen, als de proletarische revolutie zich energiek doorzet, de boeren ook mee moeten.

Het half-proletariaat (het proletariaat van het land, dat in zijn vrije tijd ook nog een stuk grond bewerkt) kan hier -zoals in de Duitse revolutie- een drijvende kracht zijn in de richting van de proletarische revolutie.

.....
Correctie Persdienst Nr.18 : op blz. 2, 2e alinea op één na de laatste regel: kuren van de IIe Intern., moet zijn heeren van de IIe Intern.
Blz.15, 2e alinea, op twee na de laatste zin: Hij vervult tesamen met de door de "sowjet der unie" gekozen ... moet zijn: Het presidium vervult ..

Correctie vorige verantwoording:
v.L.te A. f 1,50 moet zijn 20 cts. T.te A. 10 cts. Fl.te A. 15 cts.

Verantwoording 21 Nov. - 8 Dec. '36 :
Fr.Br.te A. 10 cts. Laren 50 cts., Enschedé 50 cts.,
Oost f 2,65; M.de H. 25, C.N. 5, Br. 5, Fl. 10, v.d.Br. 10, B. 25,
F.Br. 10, v.D. 24, v.L. 15, L. 10, R.W. 25, E.L. 50, v.Z.10, A.7,
L.H. 5, T.M. 5, P.V. 10, SI. 5, H. 10, V. 25, Z.5, B.5, J.H. 5,
Sch. 5, H. 25, H.A. 5, R. f 4,-, v.R. f 1,-, H.M. f 2,50, M.M. fl,-,
Voor "Klasbatalo": 85 cts, D.M.te A. 10 cts. (bovenst. allen te A.)
W.J. te H. f 1,- H. te R. f 1,10

Verschenen is Nr. 2 van het Esperanto-tijdschrift "KLASBATALO",
waarin het tot einde November bijgewerkte artikel: "Klasbatalo en
Hispanio" is afgedrukt. Bij de bezorgers van de P.I.C. à 10 cts,
verkrijgbaar.
Eveneens is uitgekomen "Communisme en Godsdienst" in brochurevorm;
à 5 cts. als voron verkrijgbaar..

Zoolang de oude voorraad nog strekt (en dat is niet lang meer!) :

"Grondbeginselen der communistische productie en distributie"
voor 50 cts. (160 bladzijden !)

!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!

P. I. C. PERSDIENST VAN DE GROEP VAN INTERNATIONALE COMMUNISTEN

Deze persdienst ver-
schijnt minstens één-
maal per maand.
Stuur ons uw vrijwillige
bijdrage.

Int. Instituut
Geschiedenis
Soc. Amsterdam

DOELSTELLING:

De ontwikkeling van het
kapitalisme voert tot steeds
heviger crisissen, welke in
steeds groter werkloosheid en
telkens dieper ontwijking
van het productieapparaat hun
uitdrukking vinden, waardoor
miljoenen arbeiders buiten de
productie staan en aan de uit-
hongering zijn prijsgegeven.
De toenemende verarming en
de steeds groeiende ongeroetheid

van bestaan dwingen de arbe-
dersklasse den strijd voor de
communistiche productiewijze
aan te binden. De groepen van
Internationale Communisten
wekken de arbeiders in dezen
strijd op, het beheer en de
leiding van productie en distri-
butie volgens algemeen geiden-
de, maatschappelijke regels
ZELF ter hand te nemen, om
DE ASSOCIATIE VAN
VRIJE EN GELIJKE PRODU-
CENTEN te verwezenlijken.
De groepen van Internatio-

nale Communisten zien den
wezenlijken vooruitgang der
arbeidersbeweging in de ont-
wikkeling van het zelfbewust
handelen der arbeiders in de
klassenstrijd. Daarom plaatsen
ze zich tegenover de leiders-
partijen van de parlementaire
partijen en van de vakbeweging
en stellen de leuzen
**ALLE MACHT AAN DE
ARBEIDERSRADEN!
DE PRODUCTIE IN HAN-
DEN VAN DE BEDRIJFS-
ORGANISATIES!**

**ALLE MACHT AAN DE ARBEIDERSRADEN!
DE PRODUCTIE IN HANDEN DER BEDRIJFSORGANISATIE'S!**

Tiende Jaargang No: 1.
Januari 1937 No: 1.

Voordat we nu de kritische bespreking van de "Grondbeginselen"
publiceeren zoals die in het in België uitgegeven Fransche maandblad
"Bilan" is verschenen na de verkorte weergave van die "Grondbeginselen",
moeten we eerst even preciezer dan in Persdienst nr. 18 van '36 zeggen,
wie de uitgevers van "Bilan" zijn.

Het is de in Brussel gevestigde "Italiaansche fractie van het
links-communisme" (de z.g. Bordighistische strooming) die behalve "Bilan"
ook nog in het Italiaansch een blad uitgeeft. De "Ital.fractie" werkt
veel samen met de Bond van Internationale Communisten, en deze beide pro-
beeren van geval tot geval met de z.g. Trotskisten samen te werken.

Tusschen de "Ital.fractie" en de B.I.K. bestaan belangrijke mee-
ningsverschillen en ook de "Ital.fractie" zelf is innerlijk verdeeld over
sommige belangrijke problemen.

Vooral om dat laatste moet men niet moenen, dat de groep rond
"Bilan" staat achter de door de P.I.C. overgenomen artikelen, maar dat
door de schrijver van deze artikelen het onderwerp ter discussie is ge-
bracht.

De Nederlandsche Internationale Communisten over het program der proletarische revolutie.

Wij hebben getracht een samenvatting te geven van de herdruk
der studie van de Groep van Intern.Comm. in Holland, gewijd aan de econo-
mische en politieke problemen van de overgangstijd, dus van de periode
der proletarische dictatuur. Wij herhalen: dit werk komt zeer te pas bij
de huidige stand der discussies van de internationale communisten.

In de stroomingen, die voortkwamen uit de Derde Internationale
werd het systematisch onderzoek dezer vragen vooral in het licht der er-
varing der Russische revolutie nimmer ondernomen. Het scheen alsof het
parool was gegeven, dat men dit terrein vrij moest laten voor de sociaal-
democraten van het slag van Kautsky. De Hollandsche radencommunisten ma-
ken een lofwaardige uitzondering op deze algemeene onthouding.

Men kan zich inderdaad niet voorstellen, dat er een ernstige
stap kan worden gedaan om de revolutionaire beweging te doen herleven,
zonder dit onderwerp op de voorgrond te brengen. Waartoe zouden de steeds
herhaalde oproepen dienen voor de vorming eener revolutionaire partij
(om van een Internationale maar niet te spreken), indien men niet ver-
klaart waaruit dit vormingswerk moet bestaan, als men de lijnen van die